

RÅDE KOMMUNE KLOAKKVESENET

1640 RÅDE

Saksbehandler, innvalgstelefon

Anniken Kvam, 32266615

Tilbakemelding på egenkontrollrapport for avløpssektoren for rapporteringsåret 2025 - Avløpsnett til Hestevold RA - Råde kommune

Råde kommune har avvik fra krav i forurensningsforskriften kapittel 14 i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at kommunen sitt avløpsnett til Hestevold avløpsrenseanlegg ikke har tillatelse etter forurensningsforskriftens § 14-4.

Råde kommune skal betale et gebyr på 5 300 kr for vårt arbeid med egenkontrollrapporten. Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027.

Vi viser til egenkontrollrapport og årsrapport for Råde kommune sitt avløpsnett tilknyttet Hestevold renseanlegg.

Avløpsnett tilknyttet Hestevold avløpsrenseanlegg

Råde kommune har rapportert at avløpsnettet til Hestevold avløpsrenseanlegg har fem installerte nødoverløp og ingen installerte regnvannsoverløp. Kommunen har beregnet at 30 000 m³ urensset avløpsvann og 165 kg fosfor ble sluppet ut i lokale vannforekomster ved overløp på avløpsnettet i 2025. Kommunen oppgir at pumpestasjonene har overløpsmulighet til Krogstadfjorden, Oslofjorden og Skinnerflo. I egenkontrollrapporten har Råde kommune ikke oppgitt antall tilfeller med overløp, driftstid, eller utslipp av vannmengder og fosformengder for de ulike pumpestasjonene. Det er derfor ikke kjent hvilke vannforekomster som har mottatt disse utslippene. Kommunen skriver at de mangler historikk, og at overløp ikke er målt i m³.

Statsforvalteren forutsetter at kommunen rapporterer fullstendig for overløpene sine til neste år. Vi forventer at kommunen måler eller beregner antall tilfeller med overløp, driftstid, samt vannmengder og fosformengder for alle pumpestasjonene. Vi gjør også oppmerksom på at det i nye tillatelser settes krav til at utslipp fra alle overløp skal måles, med mindre kommunens miljørisikovurdering dokumenterer at overløpet er av mindre miljømessig betydning.

Råde kommune rapporterer at det er 5 328 innbyggere og 693 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet i 2025. Dette er reduksjon i antall innbyggere og økning i antall fritidsboliger sammenlignet med fjorårets rapportering, da kommunen rapporterte at det var 5 755 innbyggere og 647 fritidsboliger tilknyttet avløpsnettet. I årsrapporteringsskjema for 2025 oppgir Råde kommune at det er 60 nye abonnenter tilknyttet i rapporteringsåret.

I skjemaet for årsrapportering opplyser kommunen om at avløpsnettets virkningsgrad i 2025 er beregnet til 96 %. Videre rapporteres det om at ca. 4 % av tettbebyggelsens totale tilførte vannmengde har blitt sluppet ut via driftsoverløp i 2025. Vi registrerer at innrapporterte tall for virkningsgrad forutsetter at det ikke er utslipp fra ledningsnettets utover det som slippes ut via overløp. Vi gjør oppmerksom på at andre kilder til tap enn overløp (eksempelvis lekkasjer og andre feil) skal medregnes i virkningsgraden.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det i nye tillatelser stilles krav til dokumentasjon av virkningsgrad for avløpsnettets, samt at utslipp på grunn av feil på avløpsnettets, stans i pumpestasjoner og liknende ikke skal redusere virkningsgraden i avløpsnettets med mer enn 5 %, og deretter 3 % etter en viss tid. Videre stilles det krav til at den samlede mengden utslipp via driftsoverløp over året ikke skal være over 2 %.

I årets rapporteringsskjema har Statsforvalteren inkludert spørsmål om beregnet/estimert virkningsgrad og vannmengde sluppet ut via driftsoverløp. Det finnes per i dag ingen standard metode for å beregne virkningsgrad. Vi bruker derfor årets rapportering til å samle inn data for å få bedre oversikt over omfanget av overløpsutslipp og lekkasjer, samt vurdere om kommunene kan beregne virkningsgrad på en nyttig måte. Kravet til andel driftsoverløp skal bidra til å redusere bruk av overløp og stimulere til oppgradering av ledningsnettets. I første omgang brukes også rapporteringen til å kartlegge hvor stor del av overløpene som er driftsoverløp i regionen.

I årsrapporteringsskjemaet oppgir Råde kommune at dere nylig har revidert viktige styringsdokumenter, herunder miljørisikovurdering, og at dere skal revidere overordnet avløpsplan med handlingsdel i 2026. Kommunen har planlagt tiltak for å redusere overløp, herunder skifte ut gamle pumpestasjoner og etablere fordryningstanker for avløp. Videre legger kommunen frem overløp, fremmedvann og andel private anlegg som forbedringspunkter.

Manglende tillatelse etter forurensningsforskriften kapittel 14

Statsforvalteren overtok våren 2024 forurensningsmyndigheten for Hestevold avløpsrensaneanlegg. Dette skjedde etter at Råde kommune sendte inn en kartlegging av kommunens tettbebyggelser i brev datert 23.04.2024, som viste at Hestevold avløpsrensaneanlegg ligger innenfor en større tettbebyggelse regulert etter forurensningsforskriften kapittel 14. Anlegget hadde frem til dette vært regulert etter kapittel 13 med Råde kommune som forurensningsmyndighet.

Ifølge veiledning fra Miljødirektoratet vil avløpsanlegg innenfor en tettbebyggelse som går over fra å være regulert etter kapittel 13, til å bli regulert etter kapittel 14, ikke være omfattet av kravene i kapittel 14 før Statsforvalteren har gitt ny utslippstillatelse. Dette gjelder for alle kravene i det aktuelle kapitlet, med unntak av kravet om tillatelse i § 14-4. Dette kravet gjelder umiddelbart ved

overgangen til kapittel 14. Ettersom Råde kommune ikke har en tillatelse fra Statsforvalteren for avløpsnettets sitt til Hestevold avløpsrenseanlegg, er kommunen i brudd med § 14-4. Dette innebærer at kommunen har en plikt til å søke om utslippstillatelse så raskt som mulig. Statsforvalteren har i pålegg datert 04.04.2025 etterspurt opplysninger til ny utslippstillatelse, saksnummer 2023/41015. Vi mottok søknad om utslippstillatelse fra Råde kommune 01.12.2025, og revidert søknad 03.03.2026.

Resipientovervåkning

I skjemaet for årsrapportering oppgir Råde kommune at Vannområdet og kommunen tar jevnlig prøver av resipientene, og at data fra resipientovervåkingen lastes opp i Vannmiljø. Kommunen skriver videre at det er gjort en evaluering av siste års overvåking opp mot utslipp i forbindelse med søknad om utslippstillatelse.

Statsforvalteren gjør oppmerksom på at det i nye tillatelser stilles krav til overvåking etter vannforskriften, der kommunen skal overvåke hvordan utslipp fra overløp med en utslippsstørrelse av miljømessig betydning, påvirker tilstanden i vannforekomsten og dokumentere om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Det stilles også krav til overvåking etter forurensningsforskriften, der kommunen skal overvåke mulige miljøeffekter av utslipp fra avløpsrenseanlegg og avløpsnett. Videre stilles det krav om at vurdering av resultatene fra overvåkingene sendes inn til Statsforvalteren innen 1. mars.

Andre kommentarer

Vi gjør oppmerksom på at Hestevold avløpsrenseanlegg (MOVAR IKS), som Råde kommune leder avløpsvannet sitt til, har søkt Statsforvalteren om ny utslippstillatelse. Søknaden ligger til behandling hos oss.

Konklusjon

Råde kommune har avvik fra krav i forurensningsforskriften kapittel 14 i rapporteringsåret 2025. Dette skyldes at kommunen sitt avløpsnett i Hestevold avløpsrenseanlegg ikke har tillatelse etter § 14-4.

Statsforvalteren har mottatt søknad om ny utslippstillatelse fra Råde kommune. Søknaden ligger til behandling hos oss.

Vi tar med dette tar vi egenkontrollrapporten og årsrapporten for 2025 til etterretning.

For oppdatert informasjon om rapporteringskrav og metode viser vi til veileder for egenkontrollrapporteringen for avløp, som er tilgjengelig på:

<https://www.miljodirektoratet.no/skjema/avlop-rapportering/>

Rapporteringsskjema for 2026 vil være tilgjengelig for utfylling via Altinn fra februar 2027. Vi minner om at årsrapportering til Statsforvalteren skal legges som vedlegg i Altinn. Skjema for årsrapportering heter «Avløp – årlig rapportering» og finnes i vårt skjemabibliotek: [Skjema og tjenester | Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus](#)

Egenkontrollrapportens data om årlige utslipp for avløpsrenseanlegg vil bli lagt ut på nettstedet Norske Utslipp i juni 2026. Se <https://www.norskeutslipp.no/no/Avlopsanlegg/?SectorID=100>

Gebyr for saksbehandlingen

Vi gjør oppmerksom på at det vil bli krevd gebyr for saksbehandling av egenkontrollrapporten, med hjemmel i forurensningsforskriften § 39-5 *Gebyr for arbeid med egenkontrollrapporter*, som ble tatt inn i forskriften i 2023. Gebyret er på 5 300 kroner per egenkontrollrapport. Miljødirektoratet ettersender faktura.

Med hilsen

Mabel Katrine Seland Trovum
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Anniken Kvam
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent